

העלון הקהילתי של דרכי נעם

בפמליא של מעלה, אדם צח

בפמליא של מעלה, מספרים המקובלים ועיניהם מסתוריות, שוכנות נשמות מכל מיני סוגים, כל סוג ומדורו שלו. ובכל מדור עליון יותר שוכנות נשמות גבוהות יותר, ומורות לנשמות אשר במדור תחתן באיזה דרך לילך. במדור תתאה, שוכנים עליהם השלום (ע"ה). נשמות יהודים פשוטים, הוגנים וטובים שהלכו בדרך הישר, הקימו בתים נאמנים בישראל ולא הרעו לעולם הזה, הגשמי. מדור מעליהם שוכנים זיכרונם לברכה. נשמות במדרגה גבוהה יותר מהע"הים, שזכו לתקן בעולם הזה אי אלו עניינים הצריכים תיקון. ז"לים, דרך משל, יכולים להורות לע"הים היאך לעבוד על מדורם, לשפץ קומות רוחניות ולסלול דרכים חדשים בעבודתו יתברך. מדור מעל שוכנים הזצ"לים והזיע"אים. אלו כבר נשמות מדרגה גבוהה, שירדו לעולם, בשעתן, כדי להאיר אלומות של אור במקומות קשים במיוחד. הן חיזקו לבבות נדכאים, רוממו נפשות כאובות, והושיעו יהודים מפילה לעברי פי פחת. עיתים והן מתוועדות יחד ובנות בניינים שבקדושה בעולמות עליונים ונבדלים. במדור עליון יותר, מדור עילאה, שריות בקדושה ובטהרה נשמות הזקוקה"הים. אלו נשמות שיסודן גבוה מאוד, ותכליתן בעולם הזה היתה לפרוץ נתיבים רוחניים חדשים לעם ישראל בשעותיו הקשות. להראות לאומה הישראלית, בשפל מדרגתה, איה הדרך העולה מעבדות לחרות, ומשעבוד לגאולה. אלו נשמות שבהיותן בעולם הזה ייחדו ייחודים וקראו בשמות הקדושים למען ייפקחו עיני העם הזה ושב ורפא לו. ומרום מדורן, מורות לנשמות אשר תחתן את הדרך הרוחנית המיוחדת לאותה שעה, בין עת רצון ובין, ח"ו, עת עברה וזעם. בעולם הבא, מספרים המקובלים, ישנו מדור שונה לחלוטין מהמדורים שכבר נאמרו. מדור גבוה מעל גבוה, קרוב ומדובק בכיסא הכבוד, ובו נשמות שמעלתן עצומה וגבוהה עד לאין חקר ושיעור. והן אינן מורות לאשר תחתן באיזה דרך לילך, ולא כולן בנו בתים בישראל או פרצו נתיבי רוח לעמנו הגדול. ויש מהן שאף לא קיימו תרי"ג מצוות. ובשעת עברה וזעם, כשמידת הדין שולטת בעולם, ח"ו, וכמעט ועמנו אובד, חופה הרוח האלוקית על אותן הנשמות ובוכה איתן. והיא חובקתן באהבה נוראה, כאהבת אם לבניה ממש, ומיד מתהפכת מידת הדין לרחמים, ועברה וזעם נהפכים לעת רצון. והן נשמות אשר אין איש מעז לדעתן, וגם אין איש חוקר את רום הוד מעלתן. וכשתשאל, חרש חרש, את המקובל הזקן, מה שם קורא להן, לאותן הנשמות, יענה לך הוא, לוטף באיטיות את זקנו, אלו נשמות הי"ד.

מעט היו"ר – מאיר קלך

חג החירות מאחורינו ובפתח כבר מתדפקים המועדים הבאים. אי אפשר לעבור הלאה לפני שנזכיר שוב את הטיול הקהילתי המדהים שהיה לנו בחול המועד בדרום. צורית, שלומי ואודליה הוכיחו שוב שיש לנו גם ארץ נהדרת וגם קהילה מופלאה וארגון טיול למופת לכל כך הרבה משפחות מהקהילה. בשבוע הבא נתייחד עם קדושי השואה ולראשונה נשמע את סיפורו המרתק והמסעיר של חברינו אליהו אינדיג שהצליח להינצל מזוועות התופת. לצערנו כבר אין רבים שיכולים לספר את סיפורם ואליהו הסכים לספר את סיפורו לאחר מספר שנים שאנו מפצירים בו. דחינו את ישיבת העמותה לשם כך ובמוצאי שבת נתאסף כולם, מבוגרים ונוער, לשמוע את סיפורו של אליהו. בשבוע שלאחר מכן יחול יום הזיכרון ויום העצמאות. נמשיך בטקס המסורתי של הקהילה שבו נתייחד עם זכרם של הנופלים. לאחר מכן נעבור לתפילה חגיגית של יום העצמאות בשירה ובנגינה ונחתום את הערב ב"על-האש", שגם הוא כבר הפך למסורת, בביתם של רשי ועדינה. אני פונה לכולם ובעיקר למשפחות החדשות, אנא השתתפו באירועים, ותגלו קהילה איכותית ונפלאה.

מאיר קלך – יו"ר ועד ההנהלה, מרצה הנדסת מערכות מידע באוניברסיטת בן-גוריון ומייסדי עמותת "גשר ההלכה"

חברים זוכרים

שלומי רואש, על חברו למחלקה אודי גנות ז"ל

אודי היה חברי למחלקה ולכיתה 2 ב' בגדוד 101 בחטיבת הצנחנים. אודי היה חבר טוב ברגעים הלא פשוטים של הטירונות, בעל חיוך כובש שגרם לכולנו להרגיש שכל מה שסביבנו בטירונות יעבור ויחלוף בקלילות. במהלך הזמן הקצר שהכרנו גיליתי בחור רגיש אוהב טבע וחיות איש ספר ובעיקר

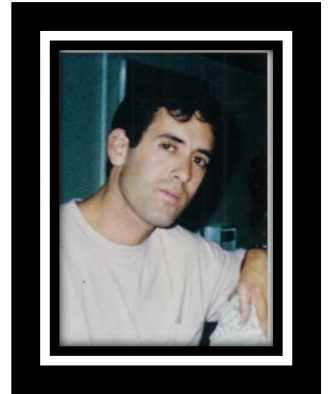
בחור נחמד שכיף לצחוק ולהעביר את הרגעים הקשים. עקב בעיה רפואית שהתגלתה במהלך הטירונות אודי נאלץ לעזוב את הפלוגה ולעבור לתפקיד אחר. אודי סיפר לנו בגאווה שברצונו להיות מש"ק ת"ש (תפקיד שבאותם זמנים לא היה נחשב לגברי במיוחד) על מנת לעזור לחיילים עם בעיות בבית. נקבעה לאודי שיחה עם המג"ד לשיבוץ לתפקיד חדש ביום ראשון. אודי ביקש מהמפקדים להשתחרר לחופשת סופ"ש. בחופשה בבית, ביום שישי (25.12.1999 ט"ז טבת תשנ"ט) אודי קיפה את חיו בתאונת דרכים בצומת המוביל. אודי הותיר אחריו זוג הורים - בצלאל ורות ואחות - מיכל. הכרתי את אודי לתקופה קצרה של חמישה חודשים. אבל חמישה חודשי טירונות, עם הקשיים הנלווים אליה, זו תקופה ארוכה מאד, שמחברת בין אנשים על אף שבלוח השנה היא קצרה.

אודי היקר - אזכור אותך בליבי לעד.

נועם כהן, אח של מנוחה

נועם נפל בקרב עם מחבלים בב' באדר תשנ"ד, לפני קצת יותר מעשרים שנה, בקרב עם מחבלים ברמאללה. לפני שהתגייס לשורות השב"כ טייל נועם בארה"ב ובדרום אמריקה, שירת כקצין בסיירת מטכ"ל, היה חניך ומדריך אהוב עד נערץ בבני עקיבא. נועם חלם המון חלומות. הוא המון ציפיות נתלו בו, בעיקר על ידי עצמו... הוא היה הבטחה גדולה שלא הספיקה להתממש. את המשפטים הבאים כתב אבא שלו, ד"ר יהזקאל כהן ז"ל, במסגרת דברי פתיחה לספר שיצא לזכרו של נועם והם משקפים היטב את תמצית הזיכרון שחקוק בלב:

"אחד הפסוקים שבעיני מתמצת את אישיותו של נועם הוא פסוק מספר תהלים (ל"ד י"ג): "מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב". הפסוק מדבר באדם האוהב מאוד את החיים המשתוקק לחיים טובים, לחיים ארוכים. בחיי פגשתי מעט אנשים שהיו כה חפצי חיים, מלאי חיים, מלאי שמחת חיים, מלאי אהבת חיים כפי שהיה נועם. הוא היה בעיני סמל של חיים תוססים, ניגוד מוחלט למות. בכל פעם

שאני שומע פסוק זה מושר בפיה של שולי נתן אני רואה מול עיני בבהירות רבה את נועם - האיש החפץ חיים האוהב ימים, לראות טוב ובשרי נעשה חידודים חידודים."

בין זיכרון לעצמאות – איתן כהן

בדומה לנעשה במדינות רבות אחרות בעולם, החברה הישראלית מקדישה מידי שנה יום אחד לזיכרון חללי המלחמות, שנפלו על הגנת המולדת, ויום נוסף לציון העצמאות והריבונות הישראלית. אך בשונה ממדינות אחרות, אנו בוחרים להסמיק את הזיכרון לחגיגות העצמאות, חרף הקושי והמעבר הבלתי אפשרי מיום העצמאות ליום הזיכרון. מדוע חשוב לזכור, ומה הקשר בין זיכרון לבין עצמאות? כל ניסיון להגדיר את הזהות של אדם בדרך כלל מעורר מבוכה. כיצד ניתן לתמצת את ההגדרה של אדם מסוים לכמה מילים ספורות או משפטים בודדים? התשובה הברורה והפשוטה ביותר לשאלה "מיהו אדם X?" היא שאדם שווה לגופו, המובחן באופן ברור מהעצמים והגופים הפיזיים האחרים שנמצאים בסביבתו. גוף הוא דבר מוחשי ונוח להגדרה, אך מאידך גיסא, לכולנו ברור שכל אדם הוא הרבה יותר מאשר גוף; והראיה: אם אדם יאבד איבר מסוים, הוא בוודאי ימשיך להיות הוא עצמו, גם במקרים שבהם נשתל בו איברים שנלקחו ממישהו אחר. אחד העם הציע להגדיר את הזהות כסך הזיכרונות והשאיפות לעתיד: "אפשר לאמר בלשון בני אדם, כי ה'אני' של כל איש הוא הסכום היוצא מחבור זכרונות עם רצונו, מהתאחדות העבר עם העתיד... הרוח או הכוח הפנימי, המאחד באיזה אופן נסתר את כל הרשמים והזכרונות של העבר עם כל החפצים והתקוות לעתיד ועושה מכולם יחד בריה אחת שלמה, אורגנית". (אחד העם, עבר ועתיד). לכאורה קיים מתח בין זיכרונות העבר לבין התקוות לעתיד. הזיכרון אינו בר שינוי, בעוד שאת העתיד יש ביכולתנו לעצב ולשנות. אדם צעיר, כך כותב אחד העם, "עני הוא בזכרונות העבר ועשיר בתקוות וחפצים לעתיד, הממלאים את נפשו ומניעים את דמיונו [...] ואת כוחותיו לפעולה, בלי מעצור וגבול". הזקן לעומתו, מחזיק בזיכרונות רבים, אך נעדר לחלוטין תקווה לעתיד. משתמע שלמרות המתח שבין הזיכרון לתקווה, השניים למעשה קרוצים מאותו החומר. לאורך החיים, התקוות שלנו הופכות לזיכרונות, במידה שבה אנו מביאים אותן לידי הגשמה במציאות. בדומה לאדם, גם אומה דורשת הגדרה, שלעיתים מעוררת מבוכה וביקורת. וגם כאן, התשובה הנוחה ביותר היא פיזית, או ביולוגית. אך כולנו מבינים שמהמשמעות של העם היהודי אינה מוגבלת להרכב גנטי מסוים או להשתייכות למשפחה או שבט. בדומה לאדם הבודד, גם אומה מוגדרת על פי שילוב של עבר ועתיד: הזיכרון הקולקטיבי אינו אלא היסטוריה; והתקווה המשותפת לעתיד טוב יותר (יחד עם האחריות הנלווית אליה), היא המרכיב היסודי ביותר של העצמאות המדינית. רעיון זה לא פותר בהכרח את הקושי הפסיכולוגי במעבר החד שבין עצב הזיכרון לשמחת העצמאות, אך הוא לכל הפחות נותן לו טעם. למרות ההבדלים ברגשות הנלווים להם, ישנו קשר מהותי המחבר בין עבר לעתיד, בין היסטוריה לתקווה, בין זיכרון לעצמאות.

איתן כהן – חבר ועד הנהלה, מורה למחשבת ישראל ומנחה בתוכנית "בארי" במכון הרטמן

יצאנו, חבורה עליזה המונה כמעט 100 איש, ביום רביעי, חול המועד פסח, לכיוון ערד, מונהגים בידי הבטוחות של יונתן הנהג (החרד לכלי רכבו) ומצוידים בסרט "ריו", שלמזלנו זכרו הרואשים להביא עימם, לרווחת כל ילדי האוטובוס והוריהם. אחרינו (או, למען האמת, הרחק לפנינו), נעה שיירת הרכבים הפרטיים. נפגשנו כולם לתחילת מסלול המימה ותמימה, לפני הירידה לנחל קינה (לא, אין שם כינים ולא תמצאו שם מקוננות), מצפים בקוצר רוח למים הקרירים שהובטחו לנו בנחל. את המים הקרירים והנפלאים של הגב באמת אין לתאר במילים, ואין ספק שכל אחד שאכן הגיע אליהם, הרוויח את התענוג ביושר ובעמל רב. הדרך הציבה אתגרים גם בירידה וגם בעליה, גם לבוגרים, גם (ובעיקר) להורים הנועזים שנשאו את הילדים על גבם, וגם לבודדים שעלו במסלול המעגלי והמאוד מאתגר בחזרה לאוטובוס. כשהגענו לחניון מצדה ניכרה אוירת עשייה וחריצות בקרב כל החבורה העייפה: אמהות רחצו את

הקטנים, אחרים החלו בארגון ארוחת הערב על המנגלים וילדים בוגרים ישבו בשורה לחתוך ירקות. תוך זמן קצר הייתה ארוחת הערב מוכנה, כאשר על איכות המזון פיקח יונתן הנהג מקרוב, דוגם מטעמים מהמנגל ומוודא שהאוכל טעים לפני שיצא אל השולחנות... לפני עלות השחר, התארגנה חבורת משכימי קום לכיבוש מצדה עם הזריחה, בעודם מותירים את כולנו אחריהם הלומי שינה. בעודנו מתעוררים לשחרית, הם כבר חזרו מחויכים ומלאי מרץ, מוכנים לכיבושים חדשים. אבי גלבו, שהיה בין המעפילים, הוציא גיטרה וליווה את המתפללים בשירת ההלל. לאחר ארוחת הבוקר הנפלאה, יצאנו לנחל זוהר, שהפתיע אותנו בעצי שיטה מצלים לרוב, בנקיקים ובמפלונים יפים וכמובן, בשעת הסיפור המיתולוגית של שלומי, שהציג לפנינו את הנסיכה האבירה (אזהרה: אין לנסות בבית! אתם עלולים לחתך בת עם גנן פשוט בגיל 11!).

לסיכום: בעל החנות בתחנת הדלק בצומת זוהר מודה לכולנו מקרב לב על הסבלנות שגילינו בעמידה הארוכה בתור לארטיק בסוף המסלול (וגם על כך שסגרנו לו את הסכום שבדיוק היה צריך לבניית הפרגולה בחצר...) ועכשיו ברצינות: היה טיול נהדר ומגבש שהיה מאורגן בצורה נפלאה. תודה לכל העוסקים במלאכה, מהמארגנים והיוזמים ועד לממנגלים ולחותכים ולמנקים ולכל המטיילים של קהילת דרכי נועם, שהפכו את הטיול לכל כך מהנה!

יער הקדושים, יהודה לוי-אלדמע

"מאז יום שישי החלונות שוב פתוחים בלילה" (16 במאי 1944) מתוך יומנה של אנה פרנק. פרשת קדושים מתארת את היחס, את הדרך ואת הקשר בין אדם לחברו ובין עם ישראל לבין הקדוש ברוך הוא. בסוף הפרשה מופיע הפסוק: "וְהָיִיתֶם לִי קְדוֹשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן-הָעַמִּים, לְהִיֹּת לִי". (ויקרא כ, כו). פסוק זה מביא אותי לקשור בין פרשת קדושים לבין "יער הקדושים".

עם סיום מלחמת העולם השנייה עלה הרעיון להקים יער שינציח את היהודים שנרצחו במלחמה והחל תהליך של גיוס תרומות. נטיעת היער, על ידי הקק"ל, החלה במרץ 1951, ונמשכה לאורך שנות ה-50 על גדותיו של נחל כסלון שבהרי יהודה. בנטיעות לקחו חלק חברי התאחדויות העולים, נציגי הקהילות היהודיות, מאות מארגוני הקהילות היהודיות בארץ, אנשי ציבור ישראלים ודיפלומטים מהמדינות השונות. ביער הוקצו חלקות לקהילות יהודיות ממדינות שונות מספר העצים בכל "יער" כזה נועד להיות כמספר הנספים מאותה מדינה. במסגרת כל חלקה כזו הוקצו חלקות לכל עיר ועיירה שהוכחדו. ביער נמצאת מערת הקדושים (מערת בני ברית), מערה טבעית שנחצבה והורחבה כדי לשמש מקום התייחדות עם זכר קרבנות השואה.

בסמוך למערה מוצבת אנדרטת הזיכרון לאנה פרנק. לאורך כ- 400 מטרים מוצבים עמודים ועליהם פרטים על אנה פרנק וציטוטים מיומנה בעיקר קטעים הקשורים בעץ הערמונים אותו ראתה מחלון חדרה. ביומנה כתבה: "והשמש זרחה כפי שלא זרחה עדיין בשנת 1944 עץ הערמונים שלנו נמצא במלוא פריחתו. הוא עמוס בעלים והוא יפה הרבה יותר מאשר בשנה שעברה" (13 במאי 1944). בקצה האתר הונח פסל מתכת של הפסל פיט כהן יהודי ניצול שואה מהולנד שבדומה לאנה פרנק, הסתתר בבית במלחמת העולם השנייה. הפסל מתאר חדר ובו כיסא בודד עליו יכול לשבת אדם ככלוא בחדר ולהביט על עץ הערמונים עם העלים המחומשים הנמצא בחוץ.

כנסם שהבאר נובע מים חדשים בכל שעה,
כך ישראל אנמרים שירה חדשה בכל שעה (מדרש תהילים, פ"ו)

כנס קהילות משתפות

KEHILLAT SHIRA HADASHA, JERUSALEM

כנס שירה חדשה יוצא לדרך!

קול קורא להגשת הצעות לשיעורים ולשיחות בכנס שירה חדשה לקהילות משתפות

אנו שמחים להודיע על כנס חגיגי של קהילת שירה חדשה. הכנס מיועד לחברי ולחברות קהילות משתפות ולכל המעוניינים להכיר ולדון בהיבטים שונים של תפילה משתפת.

הכנס יתקיים בימים חמישי-שבת, כ"א-כ"ג בסיוון תשע"ד, 19-21 ביוני 2014, בבית יהודית, רחוב עמק רפאים 12, ירושלים. המבקשים/ות להעביר שיעורים, שיחות והרצאות קצרות מוזמנים לשלוח הצעותיהם לכנס, אשר יעסוק בנושאים הבאים:

- שיתוף בין גברים לנשים בתפילות ובטקסים - היבטים הלכתיים ורעיוניים;
- שינויים הלכתיים ותהליכים קהילתיים;
- תפילה מרוממת, רוחניות ושירה בתפילה;
- שליחות ציבור - התפקיד, המשמעות, האתגרים, הקשיים;
- בית הכנסת בקהילה ובית הכנסת מול הקהילה - יחסים, מתחים, שיתופי פעולה;
- ילדים בבית הכנסת - אידיאל ומציאות, שיתוף והפרדה, חינוך לתפילה;
- רב דוריות, רב תרבותיות והומוגניות בבית הכנסת;
- מבנהו הפיזי של בית הכנסת בקהילה משתפת;
- תפילה ככלי חינוכי וכמעצבת קהילה;
- יש אנשים שקופים? - נראות בביה"כ ומעגלי תמיכה קהילתיים בקהילות משתפות;
- גברים/נשים בקהילות משתפות - מוטיבציות, שאיפות, אתגרים וקשיים.

בנושאים האמורים יועברו שיעורים, סדנאות ורבי שיח. להשתתפות יש לשלוח תקצירים באורך שלא יעלה על 200 מילים, לדוא"ל office@shirahadasha.org.il עד ליום רביעי, ל' בניסן, 30.4.2014.

מפאת קוצר זמנו של הכנס, לא נוכל לקבל את כל ההצעות שתוגשנה והן תיבחנה על פי מידת התאמתן לנושאי הכנס ולגיוון הדוברים והדוברות.

